

Warszawa, 10 czerwca 2015 r.

Mail-KG-OI-456/III/15

Szanowny Pan
płk SG Jerzy Szydłowski
Zastępca Dyrektora Biura Ochrony Informacji
Komendy Głównej Straży Granicznej

W odpowiedzi na wniosek Fundacji Panoptykon o udostępnienie informacji publicznej z 18 maja 2015 r. Straż Graniczna poinformowała nas pismem z 27 maja 2015 r., że żądane informacje stanowią informację publiczną przetworzoną. Zgodnie z prośbą wyrażoną w tym piśmie **przedstawiamy poniżej szczególnie istotny interes publiczny, jaki przemawia za udostępnieniem nam informacji publicznej przetworzonej.**

W obowiązujących przepisach prawa brak jest definicji interesu publicznego oraz jego kwalifikowanej formy, jaką jest szczególnie interes publiczny. Są to pojęcia niedookreślone, nieostre. W orzecznictwie sądów administracyjnych ugruntowany charakter ma jednak przekonanie, że „interes publiczny odnosi się w swej istocie do spraw związanych z funkcjonowaniem państwa oraz innych ciał publicznych jako pewnej całości, szczególnie z funkcjonowaniem podstawowej struktury państwa. [...] W zakresie prawa dostępu do informacji oznacza to, że interes publiczny istnieje wówczas, gdy uzyskanie określonych informacji mogłoby mieć znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania państwa, np. w konsekwencji usprawniałoby działanie jego organów” (por. m.in. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 września 2014 r., sygn. I OSK 2932/13).

Naczelnny Sąd Administracyjny w wyroku z 27 stycznia 2011 r. o sygn. I OSK 1870/10 stwierdził, że „wnioskodawca żądający informacji publicznej przetworzonej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, dla jej uzyskania powinien wykazać nie tylko, że jest ona ważna dla dużego kręgu potencjalnych odbiorców, ale również, że jej uzyskanie stwarza realną możliwość wykorzystania uzyskanych danych dla poprawy funkcjonowania organów administracji i lepszej ochrony interesu publicznego. W doktrynie wyrażony został pogląd, że charakter lub pozycja podmiotu żądającego udzielenia informacji publicznej, a zwłaszcza realna możliwość wykorzystania uzyskanej informacji mają wpływ na ocenę istnienia szczególnego interesu publicznego uzasadniającego uwzględnienie wniosku”. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie o sygn. I OSK 1798/10 – w odniesieniu do Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka NSA stwierdził,

że przez wzgląd na treść statutu i działalność tej organizacji, przesłanka szczególnego interesu publicznego jest spełniona.

Jesteśmy przekonani, że argumentacja ta zasługuje na powtórzenie w naszym przypadku. Fundacja Panoptykon jest organizacją pozarządową, do której celów statutowych należy działanie na rzecz praw człowieka w społeczeństwie nadzorowanym¹. W związku z tym, Fundacja poświęca szczególną uwagę problematyce stosowania oraz wpływu na prawa człowieka takich narzędzi, jak monitoring wizyjny czy drony.

Fundacja jest aktywnym uczestnikiem debaty publicznej dotyczącej stosowania narzędzi, których dotyczą wnioski, bierzemy również udział w konsultacjach publicznych przepisów regulujących funkcjonowanie monitoringu wizyjnego², dronów³, dostępu do danych telekomunikacyjnych czy uprawnień Straży Granicznej⁴. Pogłębianie wiedzy opinii publicznej i wpływanie na kształt obowiązujących przepisów możliwe jest dzięki informacjom zbieranym przez Fundację w trybie dostępu do informacji publicznej. Opracowane przez nas informacje były również wykorzystywane przez organy administracji – Rzecznika Praw Obywatelskich czy Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych⁵. Na opracowane przez nas dane powoływała się również Najwyższa Izba Kontroli w raporcie poświęconym funkcjonowaniu miejskiego systemu monitoringu wizyjnego⁶.

Informacje, których dotyczy wnioski o udostępnienie informacji publicznej zbieramy w ramach projektu badania praktyk instytucji publicznych w zakresie nabywania i wykorzystania narzędzi, które służą zbieraniu informacji o obywatelach. Ważnym elementem badania jest dokonanie przeglądu samych narzędzi oraz skali ich zastosowania. Wnioski i ustalenia z badania podsumujemy w raporcie, który będzie udostępniony na stronie internetowej Fundacji oraz poddany publicznej debacie. Na podstawie zebranych informacji wypracujemy konstruktywne rekomendacje dotyczące korzystania z narzędzi służących zbieraniu informacji o obywatelach w sposób zgodny z obowiązującymi standardami ochrony praw człowieka. Te zalecenia zostaną przedstawione instytucjom publicznym korzystającym z tego typu narzędzi oraz decydom odpowiedzialnym za stanowienie prawa w tym obszarze.

¹ Statut Fundacji Panoptykon dostępny jest na stronie panoptykon.org.

² <http://panoptykon.org/biblio/stanowisko-fundacji-panoptykon-w-sprawie-projektu-zalozen-do-projektu-ustawy-o-monitoringu-wi>

³ <http://panoptykon.org/biblio/stanowisko-w-sprawie-projektu-rozporzadzenia-ministra-infrastruktury-i-rozwoju-dotyczacego-ni>

⁴

http://panoptykon.org/sites/default/files/panoptykon_msw_straz_graniczna_i_inne_ustawy_opinia_18.03.2015.pdf

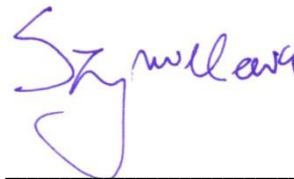
⁵ Por. seminarium „Kto na nas patrzy? Obywatel pod okiem kamer” – seminarium współorganizowane przez RPO, GIODO i Fundację Panoptykon, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/%E2%80%9Ekto-na-nas-patrzy-obywatel-pod-obszerniacj%C4%85-kamer%E2%80%9D>

⁶ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,6400,vp,8169.pdf>

W orzeczeniu z 23 listopada 2010 r. w sprawie o sygn. II SA/Wa 927/10 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie podkreślił, że „ustalenie, czy występuje szczególny interes publiczny, następuje w kontekście różnego rodzaju zdarzeń społecznych, politycznych, gospodarczych. Za sprawę szczególnie istotną dla interesu publicznego należy zatem uznać taką, która – ze względu na rodzaj, czas, miejsce, sposób okoliczności rozstrzygnięcia i późniejszej realizacji – w istotnym zakresie wpływa lub może wpływać na wykonywanie przez podmioty władzy publicznej ich uprawnień i obowiązków”. W naszym przekonaniu tematy poruszone w przesłanym Państwu wniosku o udostępnienie informacji publicznej są szczególnie istotne dla interesu publicznego. Przykładowo, Generalna Inspektor Ochrony Danych Osobowych dr Edyta Bielak-Jomaa wskazała regulację prawną monitoringu wizyjnego jako wyzwanie stojące przed jej urzędem⁷. Powyższe problemy wymagają merytorycznej debaty opartej na rzetelnych informacjach. Fundacja takie informacje dostarczy dzięki prowadzonemu badaniu, którego elementem jest wysłany do Państwa wniosek.

W naszej ocenie przedstawione wyżej argumenty w pełni uzasadniają istnienie szczególnie ważnego interesu publicznego w udostępnieniu Fundacji informacji objętych wnioskiem.

W imieniu Fundacji Panoptykon,

Katarzyna Szymielewicz

Prezeska

⁷ <http://prawo.rp.pl/artukul/757643,1194881-Monitoring-wizyjny-pod-lupa-GIODO.html>